

Hepatológia

A statinok csökkentik a dekompenzáció kockázatát hepatitis B-vírus és hepatitis C-vírus okozta cirrhosisban: népszerű alapú vizsgálat (Statins decrease the risk of decompensation in hepatitis B virus- and hepatitis C virus-related cirrhosis: a population-based study)
Chang FM, Wang YP, Lang HC, et al. (Levelező szerző: Ching-Liang Lu, Taipei Veterans General Hospital, Taipei, Tajvan; e-mail: ellu@ym.edu.tw):
Hepatology 2017; 66: 896–907.

A szerzők a Tajvani Nemzeti Egészségbiztosítás adatbázisának felhasználásával populációvizsgálatban elemezték a statinkezelés hatásait cirrhosisban a dekompenzáció, a mortalitás és a hepatocellularis carcinoma (HCC) kockázatára.

A 2000 és 2013 között követett egymillió cirrhosisos beteg közül 1172 statint szedő, alkoholos, HBV- és HCV-eredetű cirrhosisos beteg adatát értékelték.

Eredmények: A statin használata a dekompenzáció kockázatát 61%-kal (HR: 0,39), a mortalitását 54%-kal (HR: 0,46) és a HCC kifejlődését 48%-kal (HR: 0,52) csökkentette. A kockázatcsökkenés dózisdependens volt mindegyik cirrhosisos csoportban. Regresszióanalízis szerint HBV- és HCV-cirrhosisban a dekompenzációkockázat csökkenése szignifikáns (HR: 0,39, illetve 0,51), míg alkoholos cirrhosisban a határértéken volt (HR: 0,69). A túlélés javulását főleg HBV-cirrhosisban lehetett megállapítani.

Következtetés: A korábbi számos közlés és a jelen populációvizsgálat alapján a szerzők szerint a statin hasznos adjuváns terápiának tekinthető cirrhosisban, de további prospektív tanulmányokat javasolnak ennek megerősítésére.

Ref.: A dolgozatot szerkesztőségi közlemény méltatja, és számos adattal támogatja a szerzők eredményeinek realitását. Korábban statin adása nem alkoholos zsírmájban (NAFLD) gátolta a fibrosist, HBV- és HCV-hepatitisben megközelítőleg 50%-ban csökkentette a cirrhosisba való progressziót, továbbá HCV-cirrhosisban 40%-kal csökkentette a dekompenzáció és a halálozás kockázatát. Már 2009-ben közölték, hogy az egy hónapos statinszedés cirrhosisban 8,3%-kal csökkentette a portális nyomást, és növelte az indocianin-zöld clearance-t – ami a májfunkció javulását tükrözte. Mindezek a megfigyelések azért is kaphatnak jelentőséget, mert a statinok generikumok és nem drágák, ha pe-

dig valóban ilyen kedvező hatásúak cirrhosisban, kár lenne kihagyni ezt a terápiás lehetőséget – állítja a szerkesztőségi közlemény.

Pár Alajos dr.

A jövő medicinája

Robottal támogatott szemsebészet (Robotic-assisted surgery in ophthalmology) de Smet MD, Naus GJ, Faridpooja K, et al. Microinvasive Ocular Surgery Center, Av du Léman 32, 1005 Lausanne, Svájc; e-mail: mddesmet1@mac.com):
Curr Opin Ophthalmol. 2018; 29: 248–253.

Az orvosi eszközök iparágának leggyorsabban növekvő része az orvosi robotika. Robotok segítségével emberfeletti kézügyesség érhető el, és olyan sebészeti lépések is lehetségessé válnak, amelyek különben szabad kézzel lehetetlenek volnának. A robotsebészet azonban költséges és időigényes. Mindazonáltal senki sem kételkedik abban, hogy a nagy precizitást igénylő műtéteknél egyre több robotot fognak használni. A jövőben sebészeti robotok fejlődésével bizonyos műtétek részben vagy teljesen automatizáltak lesznek.

Az igen sikeres *da Vinci* sebészeti rendszer is kipróbálták szemészeti műtétek (szürkehályog- és kúszóhártya-műtét, valamint szaruhártya-átültetés) céljára, de ezt a robotot más célra fejlesztették ki. A világban azonban sok, kimondottan szemészeti célú robot készült és készül. Ezek az alábbi három csoportba sorolhatók:

Intelligens sebészeti eszköz

Ez a fogalom olyan megoldásokat jelent, amelyek esetében a szemsebész manuálisan kezel egy olyan eszközt, amely megnöveli a képességeit, kiiktatja a kézremegést, mikrométernyi pontosságot tesz lehetővé, a kézmozdulatok leoszthatók vele, és az eszköz csak egy bizonyos határon belül működtethető (*active constraint*). Hátránya, hogy ezt az eszközt a szemsebésznek állandóan a kezében kell tartania.

Együttműködő manipulátor

Ilyen eszközzel elvégezhető például retinalis véna kanülálása. A megfelelő műszerrel ellátott manipulátort a szemsebész tartja. A rendszer kiiktatja a kézremegést, és stabil helyzetben marad akkor is, ha nem tartják kézben. Ára olcsóbb, mint az alábbi telemanipulátoroké, de beszerzése csak akkor költséghatékony, ha gyakran használják.

Telemanipulátor

Az előzőhöz képest az ilyen eszköz sokkal jobb. Részlet: a robotmanipulátor, amelyhez műszerek csatlakoztathatók, a szemsebész által kezelt mozgásirányító és egy komputer, amely lefordítja a mozgásirányítást a robotkar részére („*master-slave*” rendszer). A szemsebész a rendszert irányíthatja a műtét helyének szomszédságából vagy egy távolabbi munkaállomásról. Ez a robot is kiszűri a kézremegést, és helyzetét képes hosszan megtartani egy adott helyen. Fő előnye, hogy leoszthatók vele a kézmozdulatok, és lehetséges vele automatizált ténykedést is végezteni.

Ilyen rendszer a *Preceyes* sebészeti rendszer. Ezzel végezték a közelmúltban az első, robotra épülő szemészeti műtétet a szem belsejében. Az *IRISS* rendszert távolból történő irányításra fejlesztették ki, és mind a szem elülső, mind a hátsó szegmensének műtétjeire alkalmas. Egy harmadik telemanipulátort a svájci *Ophthorobotics* cég készített. Felszereltsége akár teljesen automatizált intraocularis injekciót lehetővé tesz. A jövőt illetően olyan, mágnesesen irányított mikro- és nanorobotok megjelenése várható, amelyek gyógyszert szállítanak a szem belsejében egy meghatározott helyre, vagy képesek elvégezni bizonyos műtéteket.

A szemsebészeti robotokat illetően fontos megtalálni a használhatóság és a költség helyes arányát. Valamennyi robotrendszer működésbe állítása időigényes ugyan, viszont ezekkel nagyobb műtét pontosság érhető el. Várható, hogy részben vagy teljesen automatizált szemműtétekre is sor fog kerülni. Ezzel kapcsolatban fontos a lehetséges hibák előre látása, érzékelése és kiiktatása, amit a mesterséges intelligencia támogathat. A jelen helyzet azonban az, hogy a szemsebészeti robotok közül még egy sem került kereskedelmi forgalomba.

Dervaderics János dr.

Reumatológia

A kösvény: egy régi betegség új perspektívában – áttekintés (Gout: an old disease in new perspective – a review) Ragab G, Elshahaly M, Bardin T. (Rheumatology and Clinical Immunology Unit, Department of Internal Medicine, Faculty of Medicine, Cairo University, Egyiptom; e-mail: gragab@kasralainy.edu.eg):
J Adv Res. 2017; 8: 495–511.

A köszvény évezredek óta előfordul az emberiség történetében. Sok híres személy szenvedett ebben a betegségben, például Luther, Kálvin, Hunyadi Mátyás, Rettegott Iván, Thomas Sydenham angol orvos (1624–1689), VIII. Henrik. Az utóbbi időben a köszvény ellátásában figyelemre méltó a fejlődés: például új képalkotó vizsgálatok, a húgysavlerakódás dual-energy CT-vizsgálata, a háromdimenziós CT, a köszvényes ízület color-Doppler-ultrahangvizsgálata, az MR-vizsgálat; új gyógyszerek, mint a febuxostat, lezinurad.

A köszvény szisztémás betegség, a túl alakú mononátrium-urát-monohidrát-kristályok depozíciójának következménye. A magas szérumsavszint, a hyperurikémia az urátkristályok képződésének feltétele, azonban sok hyperurikémiás nem betegszik meg köszvényben. Az 540 $\mu\text{mol/l}$, azaz 9 mg/dl szint feletti emberek mindössze 5%-a lesz arthritis uricás. A szerzők azt gondolják, hogy a köszvény kialakulásában egyéb tényezők – például örökletes hajlam – is szerepet játszanak. A köszvény korai prezentációja a roham, akut arthritis, késői prezentációi a vesekövek (húgysavkövek) és a tophusok. A betegség férfiakban sokkal gyakoribb, mint nőkben. *Ref.: Egyes szerzők, például Mituszova szerint az ösztrogének csökkentik, míg az androgének emelik a vérhúgysavszintet.*

A szerzők elemzik a hyperurikémia keletkezését: a húgysavképződés fokozódik, és/vagy a kiválasztás csökken. A vesében, illetve a nephronban a húgysav 100%-a átjut a glomeruluson mint szűrőn, majd a vizeletbe a tubularis reszorpció után csak a húgysav 8–12%-a kerül. Egyes gyógyszerek éppen a tubulusra hatva csökkentik a vérhúgysav-koncentrációt.

A legújabb gyógyszerekről, a febuxostatról, a lezinuradról, a raszburikázzról is olvashatunk.

A publikációt 180 szakirodalmi hivatkozás zárja.

Gáspárdy Géza dr.

Tüdőgyógyászat

A légúti obstrukció és a tüdőhiperinfláció COPD-ben összefügg károsodott bal kamrai diasztolés telődéssel (Airway obstruction and lung hyperinflation in COPD are linked to an impaired left ventricular diastolic filling) Alter P, Watz H, Kahnert K, et al. (Department of Medicine, Pulmonary and Critical Care Medicine, Philipps University Marburg, Baldingerstr. 1, 35033 Marburg, Németország; e-mail: Alter@uni-marburg.de): *Respir Med.* 2018; 137: 14–22.

COPD-ben (krónikus obstruktív tüdőbetegség) gyakori a cardiovascularis társbetegség. Nem tisztázott, hogy ok-okozati-e a kapcsolat, vagy pedig mindkét betegség gyakori volta miatt társulnak-e. A szívelégtelenségnek megkülönböztetjük a szisztolés és diasztolés formáját. Diasztolés szívelégtelenségben kritikus a myocardium relaxációja és telődése. COPD-ben kevés az erre vonatkozó vizsgálat. A jelen közlemény a COSYCONET prospektív, multicentrikus, megfigyeléses vizsgálat erre vonatkozó adatait dolgozta fel. Stabil állapotban lévő, legalább 40 éves COPD-s betegeken vizsgálták a társbetegségek súlyosságának és időbeli lefolyásának összefüggését a tüdőbetegséggel. Spirometria és egésztest-pletizmográfia, valamint transzthoracalis echokardiográfia történt. 615 beteg kiindulási adatait ismertetik (átlagos

FEV₁ a kell érték 52,6%-a). Többváltozós lineáris regressziós számítását végeztek, figyelembe véve különböző befolyásoló tényezőket is. Ezek szerint a bal kamrai diasztolés echokardiográfias paraméterek szignifikáns összefüggést mutattak a légúti obstrukció és a hiperinfláció mértékével, valamint az életkorral, a testtömegindexszel és a vérnyomással; a FEV₁-gyel kifejezett obstrukció elsősorban az E-hullám (gyors transmitralis beáramlás) decelerációs idejével függött össze, míg az intrathoracalis gázvolumennel mért hiperinfláció a mitralis anulus sebességével és a csökkent bal pitvari átmérővel. Ezen asszociációk nemcsak nagyfokúak, hanem az echokardiográfias paraméterek egymás közti összefüggéseitől függetlenek, ami a légzésfunkcióval való kórelletani kölcsönhatásra utal. Szignifikáns volt az összefüggés az E/A (A: késő diasztolés beáramlás) aránnyal és az izovolumetriás relaxációs idővel is. Mivel a hiperinfláció pozitív korrelációt mutatott a septalis E-sebességgel és negatívát a bal pitvari átmérővel, ez arra utal, hogy negatívan befolyásolja a balkamra-telődést, tehát csökkentve azt, mérsékli az előterhelést. A bal pitvari telődés és átmérő a pulmonalis vénás arcával kapcsolódott, és COPD-ben független volt a transmitralis átáramlástól. Az obstrukció a kisebb E-hullám-decelerációval függött össze, ami arra utal, hogy a bal kamra diasztolés nyomására, relaxációjára és/vagy merevségére van hatással. Állatkísérletben a még inkább negatív intrathoracalis nyomás a bal kamrai utóterhelést befolyásolja, a pozitív kilégzés alatti intrathoracalis nyomás pedig csökkenti a vénás visszaáramlást. Mindennek alapján feltételezhető, hogy ha a COPD kezelése javítja a súlyosságot, akkor az kedvezően befolyásolja a bal kamra diasztolés működését.

Nagy László Béla dr.

A rendezvények és kongresszusok híryanagának leadása

a lap megjelenése előtt legalább 40 nappal lehetséges, a 6 hetes nyomdai átfutás miatt.
Kérjük megrendelőink szíves megértését.

A híryanagokat a következő címre kérjük:
Orvosi Hetilap titkársága: edit.budai@akademai.hu
Akadémiai Kiadó Zrt.